

Проф. др Михаило Шћепановић
Филолошки факултет
Универзитет у Београду

РЕЦЕНЗИЈА

На темељима народних говора: зборник радова посвећен проф. др Јордани Марковић
поводом одласка у пензију. Ниш: Филозофски факултет, стр. 565.

Рукопис зборника *На темељима народних говора* садржи преко педесет радова чланова угледних научних институција из Србије, Македоније, Бугарске, Румуније и Русије, и има 565 страница непреломљеног текста, које као уредници потписују доц др. Татјана Трајковић и проф. др Надежда Јовић.

На почетку *Зборника* дата је прегледна и исцрпна био-библиографија проф. др Јордане Марковић. Прилози, који углавном имају карактер оригиналних научних радова, нижу се, затим, по азбучном реду презимена аутора, а има их из области науке о језику, науке о књижевности и методике наставе.

Међу чланцима из области науке о језику највише је оних из области дијалекатске лексикологије, а ауторе је посебно заинтересовала ткачка лексика којом се баве прилози: Веселинке Лаброске (*Називите на разбојот и на некои делови на разбојот во македонските дијалекти – споредба со називите во југоисточна Србија (според књигата на Јордана Марковић)*), Лилјане Макаријоске (*За лексиката од областа на ткајачката дејност од етнолингвистички аспект*), Бранкице Марковић и Биљане Савић (*О ткачкој терминологији на простору три дијалекта (херцеговачко-крајишког, шумадијско-војвођанског и призренско-тимочке дијалекатске области) – компаративна анализа*) и Радојке Цицмил Реметић (*Ткачка терминологија на пивској планини*), мада има и радова који се баве другачијом тематском лексиком, нпр.: Јелене Јанковић и Марине Јуришић (*Нацрт упитника за прикупљање миколошке лексике*), Надежде Јовић (*Лексика у вези са производњом и употребом алкохолних пића у Речнику села Каменице код Ниша*), Сандре Савић (*Из лексике народне медицине Гаџиног Хана – болести плућног система*), Васиља Дрвошанова (*Изразувањето на семемата 'дамчест' во македонските говори*), Недељка Богдановића (*Трајање заборављеног*), Мата Пижурице и Драгане

Радовановић (*Лексиколошки оглед: трагом Бучумика Недељка Богдановића*), као и Љубисава Ћирића (*Из лужничке антропографске лексике*). По бројности следе радови из науке о народним говорима, који се баве њиховом фонетском, морфолошком и синтаксичком страном. Поменућемо радове: Жарка Бошњаковића (*Стабилност неких вокалских црта у говору Баваништа*), Татјане Трајковић (*Вокали у говору Бујановца*), Бојане Вељовић (*Облици презента у говору Тутина, Новог Пазара и Сјенице*), Радивоја Младеновића (*Трпни глаголски придев и глаголске именице у сиринићком говору*), Михаја Радана (*Прилози у карашевским говорима*), Драгане Станковић (*Значења инструментала у говорима призренско-тимочке говорне зоне*), Данке Вујаклије (*Хипотакса у шумадијско-војвођанском дијалекту (досадашња истраживања)*), Радоја Симића и Јелене Јовановић Симић (*Жанровска структура дијалекатског текста и употреба глаголских личних облика*) и Андреја Собољева (*О некоторых задачах исследования языковых и политических границ в Южной Славии*). Дијалекатском творбом баве се радови Александре Антић (*Суфикс -ција/-чија у Речнику говора југа Србије Момчила Златановића*), Александре Јанић (*Специфичности творбе жаргонских именица југоисточне Србије за означавање особа*) и Тање Милосављевић (*Творбено-семантичке и лингвокултурне карактеристике жаргонске лексике југоисточне Србије*). Различите аспекте ономастике обрађују прилози Голуба Јашовића (*Антропонимија села Велика Крушевица код Рековца*) и Драгољуба Петровића (*Милош Црњански о преисторијским српским ономастичким траговима на британским острвима*). Из различитих области историје језика заступљени су радови Најде Иванове (*Лингвистички и лингводидактички аспекти наставе рускословенског језика у славеносерпској епоси на примеру Руководства к славенској граматичи (1830) Георгија Захаријадиса*), Видана Николића (*Славко Златојевић – сарадник Вука Караџића на увођењу реформе српског књижевног језика*), Катице Трајкове (*За декорацијата на македонските средновековни ракописи*) и Валентине Бонцолове (*Ретронимите в българския език*). Питањима савременог српског и других језика баве се радови следећих аутора: Милоша Ковачевића (*Прилошка одредба компензације*), Иване Митић (*Речи са негативним значењем као интензификатори у српском језику*), Биљане Мишић Илић (*WTF is this? Формалне и функционалне*

карактеристике англицизма *fuck* у српском), Димке Савове (*Фигуративна значења речи апетит у српском језику*), Срета Танасића (*Време у роману Време смрти Добрице Ђосића: изражавање појединачног и општег глаголским облицима*), Лидије Тантуровске и Татјане Трајковић (*За една промена во сродничката терминологија (кај скопјаните и кај нишилите)*) и Христине Андоновске (*За некои особености на евронимите во македонскиот и во српскиот јазик*). Марина Јањић и Александар Новаковић у свом прилогу (*Функционалност приручника и практикума проф. др Јордане Марковић*) анализирају методички аспект уџбеничких прилога проф. Марковић. Различитим темама из области науке о језику баве се и чланци Биљане Сикимић (*Са странцима на терену. Прилог историји теренске лингвистике у Србији*), Гордане Драгин (*Међу Србима у Румунији*) и Софије Милорадовић (*Језик који нас је одржао*).

Радови из науке о књижевности нешто су мање заступљени у *Зборнику*. Побројаћемо имена аутора и наслове радова: Снежана Божић (*Бајка Добрице Ђосића: књижевна критика о романескном искораку у алегоријско-сатиричну фантастику*), Мирјана Бојанић Ђирковић (*Фрагменти сећања Лалија Соколова: прилог тумачењу мемоарско-аутобиографске прозе о холокаусту*), Данијела Костадиновић (*Кад дрвеће умире: митопоемска представа о дрвету у прози Живка Чинга*), Надежда Лаиновић Стојановић (*Рад на дешифровању и превођењу зборника В Србији и о Србији Степана Ивановича Чахотина*), Весна Лопичић (*Промислиња: Зашто Блејк и данас*), Горан Максимовић (*Стварност и прича у дневничким записима Владете Јеротића*), Дејан Милутиновић (*Хофман и детективика*), Велибор Петковић (*Стваралачки и психолошки мотиви у Житију Светог Петра Коришког*), Сава Стаменковић (*Мали људи у фантастичним околностима: судбина обичних људи и фантастика у историјском роману Велики рат Александра Гаталице*), Мирољуб Стојановић (*Освећење културног споменика*).

Представљено богатство тема, њихова научна релевантност, начин њихове обраде, резултати до којих се дошло, као и имена која чланке потписују – чине да зборник *На темељима народних говора*, сматрам научно релевантним и са задовољством га препоручујем за штампу.

Уједно потврђујем да је професорка Јордана Марковић овим Зборником добила заслужено признање за свој несебични и препознатљиви научно-педагошки рад, а србистика и наука о књижевности у основи, корисне научне радове, приказе и огледе, што сигура да ће овај Зборник посвећен професорки Марковић имати своју дуготрајну употребну вредност.

На Лучиндан, 2020.

Михаило Шћепановић

